

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER: VASÁRNAP.

Felelős szerkesztő: KOMÁROMY ISTVÁN.

Szerkesztőség:

Rimaszombatban, Pokorágyi-
uteza 1. szám. Ide intézendő
a lap szellemi részét érdeklő
minden közlemény és levelezés.

Bélyegtelen levelet nem fogadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 8 korona
Fél évre . . . 4 korona.
Negyedévre . . . 2 korona.

Kiadó-hivatal:

Rimaszombat, Pokorágyi-uteza
1. sz. alatt a könyvnyomdában.
Ide intézendők a kiadóhivatalt
illető előfizetés, hirdetésny,
nyiltér és egyéb felszólalások.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petisors-
fogata 15 fillér.
Többszöri hirdetésnél árked-
vezmény.

Nyiltér:

Egy sor 50 fillér.

Előfizetést elfogad a „Gömör Kishont” kiadóhivatala, nemkülönben minden hazai postahivatal, az előfizetés legzélszerűbben posta-utalvány útján eszközölhető. — Hirdetést csak a kiadóhivatal vesz fel.

Miért nem lépnek tanult ifjaink ipari pályákra?

Most, midőn örvendve látjuk hazánkban a hazai ipart pártoló hatalmas mozgalmat, érdeklődünk kissé ezen fenti kérdés iránt, mert igen fontos és hazánk jövőjére nézve igen nagyjelentőségű.

Sokan foglalkoztak már evvel a kérdéssel, sok vélemény hangzott már el fölöle. Felhozzák okul például a tisztátalan műhelyeket és azt, hogy a magyar urifajta, hogy nem való ipari pályára, felhozzák továbbá a helytelen társadalmi felfogást, stb.

Nézzünk szemébe ezeknek az okoknak, vizsgáljuk egy kissé azokat.

Elfogadhatjuk e egyáltalában mindazokat okoknak? . . . Véleményem szerint nem. Nem pedig azért, mert nem okok azok, hanem okozatok. Már pedig, ha valamit kutatunk, ha különösen valami bajnak, betegségnek a keletkezését keressük és azt orvosolni akarjuk, akkor nem indulhatunk ki a bajt közvetlenül megelőző oknak látszó okozatból, hanem keresnünk kell ennek az okozatnak az igazi okát, a bajnak a törzsét.

Kísérjük gondolkozva az említett látszólagos okok fonálát és elérünk így ahhoz a ponthoz, a honnan mindenik kiindul. Ez a kiindulási pont pedig nevelési rendszerünk. Ezt illetőleg mi még az Olympuson vagyunk, a honnan a görög istenek harczát nézzük és azokkal foglalkozunk. A völgyben pedig versenyezve küzdenek a különböző nemzetek kemény munkával a kenyérért.

Hogy e keserűségünkben az emberi cselekedeteket ismerő filozófia is támogat minket, idézem egyik filozófusunknak komoly aggodalmat keltő szavait: „Állapotaink minden téren csak akkor javulnak meg, ha először nép- és közép-

iskolai nevelésünk javul meg. Ez a javulás addig lehetetlen, míg a nevelés vegcéljául olyan határozatlan fogalmakat tűzünk, mint „általános műveltség” és míg a tantást igazi alapra nem helyezzük. A középiskola mostani és minden jövő tantervének középpontja csak az erkölcsi világrend tana, a becsületes, emberszerető, munkabíró, törvénytisztelő, életrevaló tanítás lehet. Csak erre az alapra lehet nemzeti elemet, a históriát, minden tudományt és szerezket erősíteni.

Az ember legelőször husból és vérből való ember, akinek ösztönei, indulatai, érzelmei, vágyai vannak, melyek cselekvésre hajtják. Ezt a cselekvést kell tehát mindenekfelett erkölcsi tettekre irányítani. Aki más alapra akar építeni, a levegőbe kapkodik.”

Az idézett szavak gondolkozba ejthetnek mindnyájunkat, mert középiskolánk tényleg kibocsátják az ifjakat az életbe, a kemény harczterere a divatos „általános műveltség” jelszavával, holott csak „nesze semmi, fogd meg jól”-t nyújtanak nekik. Az „általános műveltség” oly jelszó ma már, mint mikor gazdasági helyzetünkről beszélve, azt mondjuk: „hiszen mi meg mezőgazdasági állam vagyunk.” A ki pedig ezekkel a jelszavakkal oly könnyen dobálózunk, az nem is törődik a következő nappal, a jövővel. Mindkettőnek megvan a maga értelme, de a fejlődés során a maga ideje is. Vagy ha mindig a két jelmondatot akarjuk követni, akkor ne kinlódjunk tovább, mert hiszen diákjaink tanulni fognak, amint eddig, a földünket felszántjuk, bevetjük és teremni fog, amint eddig termett, de aztán zsebünkhöz se nyuljunk, ne bánjuk, akármennyien vándorolnak ki, ne törődjünk az éhezők jajgatásával, mert mi ifjainknak megadtuk az általános műveltséget és még hozzá mezőgazdasági állam vagyunk. Aztán mikor már jól elmaradtunk a munkában a többi nemzetektől, akkor éppen hagy-

junk félben minden fáradságot és mint a kik elvégezték munkájukat, térjünk pihenőre.

A dolgoknak és állapotoknak ilyen való természetes fejlődése ez. Már pedig, ha élni és tovább fejlődni akarunk, nem maradhatunk úgy, mint a hogy most vagyunk.

Hagyjuk el az idealisztikus és telasztikus irányzatot és jöjjünk nevelésünkben közelebb az elethez, melynek alapja és tömege a realitás.

Akkor szakiskoláink, melyekről önzetlenül mondhatjuk, hogy úgy szervezetükben, mint be rendezésükben a külföldiekkel egy nivón állanak, sőt több tekintetben felülemelkednek azokon, nem fognak kapni általános műveltséggel agyoncsigázott egyéneket, hanem emberszerető, munkabíró ifjakat. Közgazdasági szellemben neveljük és közgazdasági érzellemmel, ismeretekkel vétezzük iskoláink az ifjakat, mert akkor a műhelyek nem lesznek bűzösek (ami nem is állhat egészen), a telepek tisztátalanok, a magyar kezébe fogja a munkát és a helytelen társadalmi nézetek is eloszlanak, megszűnnek.

Egyesek többen alkotják a társadalmat. És ha az egyesek helyes és egészséges nézettel kerülnek ki az iskolából, akkor együttesen is a helyes és egészséges társadalmi nézetet fogják megalkotni.

Neveljük tehát az életnek, de nem az „általános műveltség” jelszava alatt, mert igen keserű valóságra ébredhetünk. Az iskolából neveljük az ifjakat közgazdasági szellemben, hadd ismerjék meg a munkát, hogy aztán meg is tudják becsülni azt. Könnyebben boldogulnak így az életben. Megküzdnek az élet kenyeréért és sójáért, míg ellenkezőleg álmodnak nagyokat, szépeket, építenek hatalmas légvárakat, de ébredéskor a csupasz keserű valóságot találják maguk előtt, melyet nem ismernek és mely épen ennél fogva könnyen porba sujtja őket.

TÁRCZA.

A fogházban.

Irta: GUBÓ.

(Vége.)

Az alatt még J. kapitány a már elkeresztelt híres tulipán ember és K. Petyi collegám a nyírott bajszu és valódi panama kalapos kis vármegyei alnótárius Budán, a Lukács- vagy császárfüldében vigan lubiczoltak. K. ügyvéd, a komoly jogász pedig a nagykarolyi pertárban rágta a tollat, vagy a „Szatmár” vidéki lap hasábjait corrigálta — én egy szál magamra lefogya, a három szocialista között aggodalommal néztem a még két napos kalitka-élet elé.

A három czuczilistával öten sem birtunk, hogy fogom én tehát egymagam velők a még két napos elvi harczot kiállani. — Mintha érezték volna nagy fölénység és az én gyengeségemet, nagy meglepetésemre a tárgyalást leterelték a politikáról és más tárgyakra vitték át a szót. Az egyik, ki apró bogarakat és lepkéket fogdosott unalmában és szurkálta fel őket ur helyett a hegyes gombostűre, felfedezett egy ártatlan fiatal tücsköt, a mely éjjel vigan csiripelt, hol az egyik, hol a másik üres czellában.

Addig vadászott az ártatlan kis czella-lakóra, míg sikerült azt neki szerencsésen elcsipni és fekete ruhájában nekünk bemutatni. Mi is igen megörültünk a kedves kis bogárnak, mert minden idegen nagyon érdekelt bennünket, volt légyen az bármilyen értékelen kis lény, vagy tárgy. — Volt aztán a tücsök felett nagy vita, hogy vajjon hogyan adja ki azt a messze hallható erős hangot. A szerencsés vadász azzal érvelt, hogy a tücsök első lábával csirippel, vagyis ezt dörszöli össze, míg a másik két elvtárs leszamarazta alaposan, hogy bizony az a torkával ad hangot. — Én magam is amellett voltam, mert így tanultam, hogy bizony az a lába összedörzsölésével csirippel. Bosszúból igyekeztem őket összeveszteni, a mi sikerült is és haraggal váltak el egymástól és hajtották nyugalomra fejüket. — Én pedig jót kacagtam a történetek felett.

Ez volt szombaton este. De még hátra volt a vasárnap, az utolsó nap, a legkritikusabb.

Mit csinálók e napon? Tündöttem magamban. A tücsök vadász czuczilista megnyugtanni igyekezett, hogy Rác őrmester ur kísérete mellett elmegyünk a templomba. A terv tetszett is nekem, mert minden reggel és este athallottam a nagy feyházból a rabok áhitatos szent énekeit, de reggel aztán lemondtam róla, mert mégis szegyenkeztem a templom padjába szuronyok között leülni.

Elhatároztam tehát, hogy meg fogok fürödni és kértém is langyos kádfürdőt, a mi egy kissé csillapította idegességemet.

Ezzel, meg az újságolvasással elütöttem a délelőt, míg czuczilista barátom pedig nadrág-foldozással szórakozott. — Megjött a várva várt déli harangszó is és az izletes utolsó ebéd. Pompásan étkeztem, ebéd után pedig, miután a legyeket kivadásztam czellámból, lehevtem a kemény ágyra, a mely a hat nap alatt egy mérges kelést tört nyakszirtemen. — El is aludtam pompásan és csak az estéli öt órai sétára bujtam ki czellámból.

Kellemes szép idő volt, mert a délután folyamán rövid zivatar vonult el felettünk, amely a levegőt megtisztította, a tikkasztó hőséget pedig lehűtötte.

A séta megkezdése idején mindjárt felkerestük a kert egyik szögletében, egy lombos akác levelei között rejtőző kis pinytőke fészket, a melyben öt apró kopasz fióka nyujtogatta meztelen nyakát és minden sétánál megnéztük őket. Nagy szomorúságunkra a zivatar leverte a fészket és azt a földről szedtük fel, s kötöttük a két görbe galy közé gondosan, de egy tollasodó kis pinytőke fiók azonban már nem volt az élők sorában, mert a nagy esőcseppek agyonverték a sok reményekre jogosító kis dallot.

Csodálatos a sors. Mi is négyen maradtunk és azért kellett e kis ártatlan jószagnak is elpusztulni, hogy a fészkek lakói is négyen maradjanak. A pinytőke mama és papa pedig ott repdesett és ott kesergett a kis halott felett, melynek hulláját által adtuk a hangya-seregnek.

Miután elsirattuk a kis pinytőkét és a fészket még egyszer gondosan eltakartuk, a két czuczilistát versenyfutásba heczelttem belé. Tréfám kitűnően sikerült. Az

egyik 19, a másik pedig 17 másodperc alatt futotta körül a kertet. A vesztes azonban nem nyugodott ebbe belé és forsirozta, hogy egyszerre fussanak. A másik, a győztes nagy örömmel vette az ajánlatot. A mérkőzés megtörtént, de oly szerencsétlenül, hogy az egyik az ut közepén elvágódott, s kezéről, könyökéről, térdéről egy-egy tallér nagyságu husdarab vállott le. No lett aztán kaczagás és nyögés. Mondhatom, hogy talán még most is felkötve hordja a kezét a sebesült.

Én pedig pöfögtem a tréfa fölött, jólesett nagyon, mert sok borsot tört a fiatal ember orrom alá.

Elszaladt a nap fejünk fölött, s lassanként a vizegrádi vár háta mögé, a sötét bércekc ormái közé temette fényes arcát. A feske pár is hazaérkezett nappali kirándulásáról és fáradtan ültek le éjjeli nyugalomra egymás mellé a villany drótjára. A két kis veréb nótája jutott eszembe, melyet a messze távolban Batyiban énekelt valaki, talán éppen ebben a pillanatban egy szép szempárnak.

Hej az a szép szempár, de sok szívet perzselt már meg és hányat fog még megolvasztani?

Leborította az est sötét köntösét, melyet gyors szárnyaival verdesett egy nagy denevér, az üvegfolyosó majd egyik, majd másik nyitott ablakán repülve be. Csönd lett, elhallgatott minden, csak egy-két gőzhajó zugása hallatszott még be nyitott czellám ablakán, melynek kulcsát az őrmester ur rám fordította. — Ez volt az utolsó est. Leültem, azután elővettem a tollat és lefirkantottam ezt a kis bohóságot, a melyhez sem hozzá nem tettem, sem abból semmit el nem vettem. Így virradtam fel és 8 óra 2 perczkor szabadultam.

Megörökíteni akartam a hat nap keservét és azt a bele vegyülő csekély örömpillanatokat, a melyek jól esnek emléknék borongós lelkem felvidítására.

Tarka az élet, mint a szinpad; változó mint a szivárvány-lepke himes szárnyai, egyszer forró napsugár süti az ember szívet, mely után öröm fakad; máskor pedig a vihar nyilazza keresztül, mely örökös véresatornát hagy maga után; de az idő minden sebet begyógyít, ha nem ezen a világon, akkor a más világban!

Egyházmegyei közgyűlés.

A kishonti ág. h. ev. egyházmegye július hó 30-án tartotta meg városunkban rendes évi közgyűlését, melyre a tagok a szorgos aratási időben is nagyszámban gyűltek össze.

A közgyűlést reggeli 1/2 órakor gyámintézeti isztentiszetet előzte meg, melyen Osgyán költőpapja: *Kemény Lajos* egyházmegyei főjegyző mondott költői szavakal szép imát.

A közgyűlést *Gyürky Pál* főesperes felszólítására — a Tátorban üdülő *Kubinyi Aladár* kuriai bíró, esp. felügyelő helyetteseként — mint a megjelent egyházi felügyelők közt szolgálatban legidősebb: *Medveczky Sándor* kir. közjegyző nyitotta meg nagyszabású és emelkedett szellemű beszéddel. Beszédjét a közgyűlés — *Gyürky Pál* meleg üdvözlése után és indítványa alapján — egész terjedelmében jegyzőkönyvileg örökítette meg.

A képviselőik igazolása után a jegyzőkönyv hitelesítésével: *Fábrý János, Zachar Gusztáv, Bics Elemér, Dr. Wallentinyi Dezső, Hujber József, Thomka László*, egyházi részről pedig: *Liszky János* esperes, *Kolbenheyer József* és *Krman Lajos* lelkészek bizáltak meg.

Ezután a közgyűlésnek egyik igen szép és meghatározó mozzanatát követték: *Gyürky* főesperes u. i. bemutatva az egyházmegyének a tavaly megválasztott várgedei misztioi lelkészt: *Baráth Károlyt*. A rokonszenves ifjú lelképásztor kerestelen szavakkal, férfias bátorsággal és protestáns nyíltsággal vázolta röviden, nagy hatással néhez hivatását és azt a fenségesen magas célt, melyet élete feladatául kitűzött s a mely felé rendületlenül haladni kész. Szép fogadalmát a közgyűlés hangos helyesléssel fogadta és az elnökség szívvelyes üdvözléséhez a maga részéről is szeretettel hozzájárult.

E bemutatkozást a gyűlés legfontosabb eseménye, a főesperes évi jelentése követte. A nagy gondnal, szakavatott tudással és figyelmes körültekintéssel szerkesztett jelentésből az egyházmegye mult évi öröm- és gyász napjai, örvendetes és szomorú eseményei, a lelkes, felügyelői és tanítói karokban történt változások, az egyházi élet erkölcsi és anyagi fejlődése, szóval minden téren örvendetes haladást feltűntető kép bontakozott ki a figyelmes hallgatóság előtt. Az adományok végösszege megközelíti a 4 ezer koronát! A főfelügyelő, a főesperes, lelkészek, tanítók nagyszámmal nyertek szép kitüntetés a legmagasabb helyről és egyházaik részéről! *Kubinyi Aladár* kuriai bíró. *Fábrý János* kir. tanácsos lett. *Glauf Pál* ből: csetneki *Gyürky Pál*!

A közgyűlés a gazdag, szép főesperesi jelentést egész terjedelmében jegyzőkönyvbe vétette. Lelkileg pedig forró szeretettel, hálás elismeréssel gondolt kiváló vezetőre: *Gyürky* főesperesre és *Kubinyi Aladár* felügyelőre, akit táviratilag üdvözölt s akinek délután megérkezett választát jóleső örömmel fogadta.

A többi tárgyak közül kiemeljük még a számvevőszék jelentését mely az egyházmegye anyagi viszonyait kedvező színben tüntette fel. A vagyonszaporodás 25 ezer koronára, a bevételek 128 ezer koronára rugtak. A közgyűlés *Banczik Sámuel* és *Madarász Pál* egyházmegyei számvevőszéki elnököknek jegyzőkönyvi teljes elismerését és köszönetét fejezte ki. Néhai *Hamaliár Lajos* halála felett érzett részvétét jegyzőkönyvbe iktatván, helyére számvevőszéki tagul egyetemes lelkesedéssel *Geduly Géza* gyógyszerészt választotta meg.

Majd az Iskolaszék jelentése következett. Ennek buzó és szakavatott előadója: *Liszky János* esperes-elnök volt. Tartalmas jelentéséből a vizsgák színvonalának emelkedése, a esperességi tanítók buzgóóságának, szorgalmának fokozatos haladása tűnt elő. Örvendetes tudomásul szolgált, kivált *Német János* telepi és *Kicsiny Gusztáv* bakostöréki tanítók sikerült jubileumi ünnepei. A nagy tudású előadó-elnököknek, valamint a járásköri dékáknak — *Hüvössi, Kemény* és *Szlopovszkynak* — a közgyűlés teljes elismerését és köszönetet szavazott.

A gyámintézetről *Kemény Lajos* referált gondosan, világosan.

A Zsedényi-jutalomra — szegény és szorgalmas tanítók részére: — *Engler, Holkó* és *Frenyó*, — a vármegyei nemzetire *Mikulás* ajánlottak.

A folyó hó 22—24 én Barlangligeten megtartandó egyházkerületi közgyűlésre kiküldettek képviselőikül: *Medveczky Sándor, Madarász Pál, Szlopovszky Péter, Liszky János, Kemény Lajos, Banczik Sámuel, Hüvössi Lajos, Zatykó János, Cseh István* törv. bíró, *Bics Elemér, Micske Gábor, Dr. Wallentinyi Dezső* és *Jeszy Gáspár*.

Ezután még több apróbb ügyet intézett el a közgyűlés, melynek különös jelentőséget kölcsönzött az evang. egyetemes egyház hivatalos lapja az „Orálló” hírneves szerkesztőjének *Kovács Sándor*, pozsonyi theologiai tanárnak megjelenése, akit a gyűlés elején meleg szeretettel üdvözöltek.

Gyűlés után a Széchényi-kertben pompás közebed volt. Jó ételekkel, italokkal és bőséges felköszöntőkkel! Ezek közül kiemelkedtek a *Gyürky, Liszky, Kovács, Hüvössi, Banczik, Medveczky, Törköly, Wallentinyi, Baráth* stb. stb. lelkes és tartalmas felköszöntői.

Muzeumi jelentés az 1905. évről.

(Vége.)

II. Minden intézménynek sorsa, ha megfelelő anyagi eszközökkel nem rendelkezik: tengődés, majd a pusztulás. Muzeumunk is husz éven keresztül a lét és nem lét közt vergődött. A mint azonban a törvényhatóság pártfogásba vette s a helybeli pénzintézetek anyagilag kezdték támogatni, legott uj életre kelt. Nagyobb lendületet egyébiránt az államsegély folyóvá tételével nyert.

A nmélt. vallás- és közokt. kir. ministerium 1905. július 7-én 48491. sz. a. kelt rendeletének utalványozásával a régiségtár gyarapítására 400, a néprajzi gyűjtésre 300, összesen 700 koronát tett folyóvá államsegély gyanánt. Ez összeg felhasználása iránt az „Utasítások” értelmében a Muzeumok és könyvtárak országos főfelügyelőségének (jul. 29. 701.—905. sz. a.) fölhívására előbb aug. 26 án (108. sz.), majd ismét nov. 24-én (122. sz.) tettem előterjesztést. Jóváhagyott tervezetem szerint beállítottam a régiségtárba egy kettős középtárlót a numismatikai gyűjtemény számára 100 kor. értékben, a gyűjtemény kiegészítésül sikerült megszereznem egy Árpádkori

éremsorozatot 188 koronáért, a többi egyéb régiségek bevásárlására és ásatásra lett fordítva. Nagyobb nehézséggel járt a néprajzi czélokra rendelt 300 kor. fölhasználása. Imminens szükségletnek jelenttem a balogi népviseletnek eredeti magyar típusu alakjában való rekonstrukcióját. A mennyiben egy ily gyűjteményes beszerzés az 500 koronát is meghaladja, kértemre a muzeumok és könyvtárak orsz. főfelügyelősége nov. 8 án 799. sz. a. válaszában fölhatalmazott, hogy szükség esetén a hiányzó összeget a folyó évi államsegély terhére kölcsönrel fedezhessem. Ekkép járván el, a néprajz történelmi szempontból érdekes balogi csoport összes kiadásait 517 koronával fedeztem.

Az államsegély folyóvá tételével egy szintén igen fontos momentum áll kapcsolatban. A vallás- és közoktatási kir. miniszterium ugyanis aug. 15-én 93660/905. sz. a. kelt értesítésében kijelenti, hogy a gömörmezei muzeum, az államsegélyben való részesedés folytán . . . állami felügyelet alá helyeztetik s ebből kitolyólag a Muz. és Könyvt. orsz. Főfelügyelősége határhörébe tartozó közgyűjtemények sorába vétetik föl.

Ez a tény is muzeumunk állandó fentartásának és fokozatos fejlesztésének egyik biztosítéka.

Kapcsolatosan ezzel a Muz. és Könyvt. orsz. Főfelügyelősége szept. 23-án 839/905. sz. a. leiratában közli a nm. kereskedelmi kir. ministerium abbéli rendeletét, hogy a határhörébe tartozó „tudományos közgyűjtemények jelentései s egyéb hivatalos közleményei portommentesek.” „E kedvezményen kívül . . . a muzeumokat ásatásoknál, építkezéseknél vagy más alkalommal talált régiségek u. m. fegyverek, edények, pénzek, ékszerek stb. csomagokban való küldésénél egymásközt és az illető alispánokkal szemben szintén portomentesség illeti meg.”

Ugyan a mult év decz. 13-án 617. sz. a. érkezett a Muz. és Könyvt. országos Tanácsának elnöki felhívása a Muz. és Könyvt. orsz. Szövetségébe való belépésre. A szövetség a közművelődést szolgáló Muzeumok és Könyvtárak „gyűjteményének gyarapítása és közhasznú értékesítése érdekében” létesült. Minthogy pedig a belépésre nézve a muzeum-egyesület van hivatva határozni, tisztelettel kérem ez ügyre vonatkozó intézkedését.

III. Egyesületünk „Alapszabályai”, bár ezeket az 1905. márcz. 22-én és ápril 3-án alispán ur elnöklése alatt megtartott előkészítő bizottsági ülésben megállapítottuk, a muzeumok és könyvtárak országosan egyöntetű szövegezése nyomán, de a mi speciális megyei viszonyaink szem előtt tartásával módosítva a nm. kir. Belügyministerium 1905. aug. 15-én 77441/III-a./905. sz. a. szokott záradékkal megerősítette. Az előkészítő bizottság a mult évi decz. 18-án törtött ülésében ezeknek 500 példányban való kinyomatását elrendelte s „Fölhívás”-t intézett Gömörmezei közönségéhez, hogy a mellé csatolt „Aláírási iv”-en az egyesület tagjai közé sorakozzék.

A kiosztott 120 taggyűjtő ivék közül jul. 18 ig vissza érkezett: 30 drb. Az eredmény akövetkező:

a) alapító tagok száma: 15 Ezek közt gróf Andrássy Dénes 2000 koronával. Sulyovszky István, Terrai István 100—100 koronával, továbbá Molnár Viktor né sz. Abaffy Erzsébet, Kubinyi-Aladár, a Gömörmezei Nép- és Iparbank, Boczkó Dániel, a r.-szombati egyesült prof. főgymnasium, Schröder Gyula, Bornemisza István, Bornemisza Elemér, Szentiványi József, Br. Ragályi Balassa Ferencz, Fábrý János 50—50 koronát és a nyustyai Takarékpénztár alapítványának első részletét 10 koronáját beküldte.

b) Rendes 2—2 koronát fizető tagja van: 118. Terray István mint rendes tag 10 kor., Jaczkó Pál 3 koronával lépett be.

c) Pártoló tagul 1—1 kor. évidíjjal beiratkozott: 111 tag; ezek közt a rimaszécsi járásból 58 község, mi Osváth Dániel főszolgabíró és a körjegyzők érdeme. Két tag 2—2 kor., kettő 5—5 koronával járult a muzeum támogatásához további kötelezettség nélkül. Az összes tagok száma tehát: 243 Ezek közül maig befizettek 10-en 2510 kor. alapítványt, 31 rendes és 55 pártoló tag.

Nyilvántartás czéljából a jelentkező tagok s a befizetett tagsági díjak kimutatását a „Gömör Kishont” hetilapban időről időre közlöm.

IV. Mult évi aug. 12-én muzeumunkat az a kitüntetés érte, hogy Szalay Imre h. főfelügyelő és Fejérfatya László felügyelő urak látogatták meg s személyes meggyőződést szerezvén törekvéseinkről s kezdő intézetünk állapotáról; a mult jul. 23 án pedig Vosinszky Mór muzeum felügyelő látogatta meg.

Különben a közönség is kielégítő számban látogatta. A körülmények s kivált a belső munkálatok, majd a költözökös miatt a mult évben csupán háromszor volt a muzeum nyitva a közönség tömeges látogatására. E látogatók száma 297. Egyébként pedig tavasztól őszig a muzeumban végzett munkálatok idejében elég gyakran fogadtam egyeseket és társaságokat, többször a csizi fürdő vendégeit. Ezekről a Lévai Izsó által ajándékozott „Látogatók könyve” tanuskodik. A bejegyzettek száma: 117, összesen 414 egyén.

Azonban olyanok is fölkeresik muzeumunkat, kik komoly tanulmány czéljából kutatnak tudományos adatok után. Így Forgón Mihály átkutatta vmegyénk nemes családjaira vonatkozó összes iratokat (több ezer) és dr. Nagy Sándor szaszvárosi ref. főgymn. tanár Tompa Mihály életére gyűjtötte az adatokat a meglevő reliquiákból. Amaz 16 napon át dolgozott a muzeumban, emez két nap alatt végezte feladatát.

V. A muzeumi rendtartás a M. és K. orsz. Főfelügyelősége által és Alapszabályainkban (44. §§) levén szabályozva, a közönség érdeklődésének ébrentartása és fokozása czéljából (3 § f.) oly intézkedések valnak szükségessé, hogy a közönség májustól szeptemberig a gyűjteményeket minél gyakrabban látogathassa. Az ügyrend kidolgozása lesz tehát a tisztí karnak legelső teendője. Munkálatát a választmány elé, majd ennek helybenhagyásával a M. és K. orsz. Főfelügyelőségéhez fogja terjeszteni.

Most már a muzeumi élet minden vonalán a rendszeres s a munkamegosztás elvének megfelelő tevékenység váltja fel az egyes embernek ez idő szerint erejét feltűmlő feladatok teljesítését. Mennyiben pedig a belső munkálatok gyakran igénybe veszik a fizikai erőt, a rendezés százelele esetében segítségre van szükség, sőt a hivatalos eljárás körül sem nélkülözhető egy díjazott

muzeumi szolgál. Ennek alkalmazásáról mulhatatlanul gondoskodnunk kell.

Végül tisztelettel van szerencsém még ezekhez a következőket javaslatképen csatolni:

1. A muzeum ügyeit eddig egymagam intézvén, fejlesztéséről, fentartásáról is magam gondoskodván, itt az ideje, hogy végleg beszámoljak. Teljes tisztelettel kérem tehát a közgyűlést, méltóztassék egy bizottságot kiküldeni, mely a) *ugy az 1902—1904 ig, valamint az 1905 évi számadásokat megvizsgálja* b) a hozzám beküldött alapítványokat és tagsági díjakat, melyek a helybeli Takarékpénztárban és a Gömörmezei Nép- és Iparbank gyűmölésözés végett vannak elhelyezve, átveszi és az egyesületi pénztárosnak leltár mellett átadja.

2. A kibocsátott mintegy 120 Aláírási iv közül eddig csupán 28 kerülvén vissza, minthogy ezek különböző is kötelező erejűek, de meg valamennyinek beküldése a beszámolás szempontjából szükséges: a választmány hívja föl az ivtartókat *ez iveknek a f. év végéig való föltétlen beszolgáltatására* s egyuttal mondja ki a közgyűlés, hogy az addig az iveket aláírókat tagokul szabályszerűen elfogadja, azontul az Alapszabályok 10. §-át fogja alkalmazni.

3. Mennyiben ezen jelentésem kapcsában elősorolt kiválóbb adományozókön kívül vannak, kik a muzeum irányában, főleg ennek létesítése körül is kitűnő érdemeket szereztek, — az Alapszabályok 9. § 2-ik kikezdése alapján azoknak tiszteletbeli tagokul való megválasztását indítványozom. Ezek a következők: báró Nyáry Jenő, Groó Vilmos, Terray István.

4. Sajnosan kell tapasztalnunk, hogy megyénk területén előforduló leletek idegen kézre kerülvén, vármegyénk nézve örökre elvesznek; tisztelettel kérem a közgyűlést: méltóztassék a vmegyei közgyűléshez fölirotot intézni oly értelemben, *hogy a vármegyei leleteknek a muzeum számára való biztosítása* érdekében intézkedni egyesskedjék, s bizza meg egy a szolgabírói hivatalokat, mint a körjegyzőségeket ez ügyben való ellenőrzéssel, illetőleg a megszerzett tárgyak hivatalos beküldésével. Hasonlóképen a törvényhatóság kéressék meg, *hogy a megyebeli sajtótermékek köteles példányai a nyomdajelöltek által való beküldése iránt intézkedjék.*

Ezeknek tisztelettel teljes előterjesztését tudomásul venni, indítványaimat határozatilag elfogadni méltóztassék.

Rimaszombat, 1906. július 18.

Fábrý János, igazgató.

Közönség köréből.*)

Tekintetes Szerkesztőség!

Folyó évi június hóban megalakult a kocsigyártók országos szövetsége, s ezen szövetség megalakulásának hírére megyénk rendelő közönsége azon hiedelemben van, hogy ezen szövetség a rendelő közönség kizsákmányolására alakult, ennek ellenkezőjét, hogy a t. rendelő közönség tudomására adhasunk, kérjük a tek. Szerkesztőségét, hogy a helybeli fiókszövetség erre vonatkozó felvilágosító nyilatkozatát b. lapja legközelebbi számában közölni sziveskedjék.

Magyarországon 36000 önálló s kocsigyártással foglalkozó iparos van, kik jelenleg alig 1200 tanonczot tanítanak ki s így a régi létszám nemhogy szaporodnék, hanem apadást mutat, s miért történik ez? azért, mert az ország tele van kontár munkásokkal, kik potom áraikon dolgoznak, igaz, hogy silány árut, de a tisztességes tanult iparos kárára és a rendelő becsapására, ezért alakítottuk meg az országos szövetséget, hogy a multban tapasztalt viszás helyzetet segítve legyen, s iparunkat megmentjük az elpusztulástól, s arra a polczra emeljük, melyre ugy ez iparág fontosságánál, valamint az ország műveltségi emelkedésénél fogva szükség van.

A szövetség megalakulásával, hogy a rendelő közönséget nincs czélunk kizsákmányolni, erre nézve a következőket adjuk elő:

A kocsigyártó iparnál oly nehézségek merültek fel, a melyek feltétlenül javítást, változtatást igényelnek. Ily nehézség első sorban az anyag beszerzése, mivel honunkban az iparunkhoz szükséges fa és vas a legjobb minőségű, a külföld szerzi meg előlünk a java anyagot, mi csak nagy utánjárással, idővesztéssel vagyunk képesek anyaghoz jutni; a kocsinyergesek borszükséglete pedig folyton emelkedik s ezen nehézség, különösen pedig a folyton növekedő árak folytán mi iparosok a nyomorok nezünk elébe, ha ki-ki saját akaratá szerint vállalkozik, mivel egy szegény iparos még vesztésre is kénytelen dolgozni, hogy sokszor nagy családját kenyérral elláthassa. Ezen akar s fog segíteni a szövetség.

A második baj a segédszemélyzet szerzésénél fordul elő, mert a szakmabeli iparos segéd kevés, a jelenleg labra álló szociális mozgalmaknál fogva a munkadíj folyton emelkedik, ehhez képest a munkaadónak is kell karpótlásul némi áremelkedést eszközölni s ez csak ugy tehető, ha az áremelkedést szövetkezés útján közösen határozzuk meg, a mely csak oly arányban lesz, a mily arányban a munkadíj és anyagbeszerzés ezt megkívánja.

De feltétlenül megkívánja ezt a ma fennálló nagy drágaság is, mert míg a régi, mondjuk 5—10 év előtti időben egy forintból egy nagyobb család is megélt egy nap, most ezen czélra 2—3 forint is kevés.

Azt hisszük, ezen előadott indokaink elégségesek szövetségünk megalakítására s mégis vannak oly rendelők, kik azzal fenyegetődznek, hogy műhelyt fognak felállítani s azzal gyakorolnak reánk nyomást, hát csak tegyék, ha kapnak arra a czélra embert, de mi biztosak vagyunk benne, hogy eljárásunkat a nagy közönség méltányolni fogja. akkor bátran nezünk a jövőbe, mert zugmühelyek vezetésére szakképzett iparos társunkat nem fognak megnyerhetni, ezt bizton tudjuk, kontár pedig volt s lesz, ez ellen tenni nem lehet.

Azért adjuk ezt a t. olvasó közönség tudomására, hogy eljárásunkat bírálat tárgyává tegyék s reméljük, hogy az a mi javunkra fog elődni.

A kocsigyártók országos szövetsége rimaszombati tagjai nevében:

Ibos János.

*) E rovat alatt közlöttékért nem vállal felelősséget a Szerk.

Fráter-Tarnay hangverseny.

Fráter Loránd ének- és hegedű-, Tarnay Alajos zongoraművészek július 28-án hangversenyeztek városunkban. Frátert már megelőzte híre s azért is városunk művészetért lelkesülő közönsége nagy érdeklődéssel fogadta s töltötte be a főgimnázium tornacsarnokát, dacára a tulságosan felemelt helyáraknak.

A hangversenyen a vezető szerep Fráter Lorándé volt, a ki istenadta nagy művészi talentumával, sajátos egyéni előadásában egy énekével, mint a kísérettől használt hegedűjátékával egyaránt bámulatba ejtette a hallgatóságot. Egy külön jelenség. Az új kor megnyilatkozása — a magyar nótában. Egyéni hangulat... a melyből hiányzik a pástorsíp méla akkordja, a furulyaszó busongása, a tárogató fájdalmas bugása. — Hallatára nem érzed a széna illatát, nem látod az árvalányhaj hajlongó tengerét, nem a pusztá délibábját, az erdők csalitját, a falu pástját, mert ezek mind a régi nóták reminiscenciái. Itt a lelket nem olvadoz, a szíved nem kesereg — de kedélyedet felüdíti, igazán gyönyörködöl a művészi szépségben.

A művész egész egyéniségében, előadásában uralkodik az erő. Saját maga művészetének érzése. Azt a hatást kelti, hogy az életben soh'se csalódott, csak diadalmaskodott, hogy nagy szenvedélyeinek soh'sem akad gátja, szerelmének ellenállója, életsorsának megpróbáltatása vagy ha igen, úgy mindenben huzáros könnyedséggel lépett át. A gyönyört vigassággal érzi és ki is fejezi. — de a lelket ért, szívet átfogó fájdalmat csak sejtve keresi.

Csábít, de maga langyos marad. Érzékít, fest, színez pompásan; megértet, hogy nótája szinte szavalló művészetbe olvad. Gyönyörködött, sőt olykor el is ragad... az összehatás mégis olyanforma, mint mikor villámgyorsan villogó vonással szemléljük a szebbnél szebb vidéket... egyik kép elnyeli a másikat, lelkebben zürzavar támad, nincsen pillanatig is nyugvó pontja, kifárad az újabb határok felvételében. Nincs idő a megértésére, az átérésére...

Szép, tisztán csengő hangjával, nagy könnyűséggel bánik, s minden érzést kifejező arczjátéka s hegedű kíséretével nemcsak különlegesszerűen, hanem egyetemleges művészi hatást gyakorol.

Kísérője: Tarnay Alajos igazi zongoraművész, aki önállóan is játszott „Chopin”-darabokat, de különösen mint Fráter kísérője valóban elragadó volt. Mintha lelke összeszönte volna amazával, mintha közösen fakadt volna szívükben minden hangulat — úgy olvadt össze a kettőjük muzsikája.

A közönség nagy élvezettel hallgatta s frenetikus tapsolta a két kiváló művészt, s a 1/2 10-től 1/2 11-ig tartó hangverseny a művészek éltetésével ért véget.

Egy része a közönségnek még ott maradt, s a hajnali órákig táncolt, s gyönyörködött a két művész előadásain.

A hangverseny hatása alatt Lengyel László ismert poétánk a következő verset írta:

Szépen szólt a Fráter Loránd hegedűje.
Hej! ha nekem ő itt gyakran hegedülne:
Elfeledném minden bajom, minden búmat,
Senkisem láthatna engem szomorúnak.

Hogy e mellett még dalra is nyílt ajka:
Ki hallgatta, mind lelkével csüggött rajta.
Magyarnak ő most nálunk a nemtője
S magyar dalban honi típus teremtője.

Terjedelmes, szívhez szóló s szép a hangja,
Egész lelkét önti ki ő minden dalba'.
Elgondoltam, mily szép neki ez az élet:
Akit már az elismerés úgy kíséret.

Ha én olyan jeles ifjú művész lennék:
— Nagy e világ -- egy körútra biz' elmennék.
Meghódítnék e világon minden szépet
S szereznék a magyar névnek dicsőséget:
„Maros vize” s „száz iteze bort az asztalra”:
E forsnóták lennének ott magasztalva.

Míg dala szól, hegedűjét míg pengeti:
A dicsőség Tarnayt is megilleti.
Szép kísérő játéka nincs párja:
Jól tudja ezt Magyarország s Küry Klára.

Fráter Loránd s Tarnay míg együtt járnak:
Élvezzék ki örömeit e világnak.
Jöjjenek el még máskor is e vidékre,
Hadd szálljon a szíveinkbe égi béke.

Nótájokon a mi lelkünk — lengő szárnynyal —
Az Istennek trónusához: égbe szárnyal.
A szép estét megköszönjük sokszorozva:
Legyen éltök boldogsággal aranyozva!

Hírek és vegyések.

Olvasóinkhoz. Tisztelettel felkérjük lapunk mindazon olvasóit, kik még az előfizetést meg nem ujtották avagy hátralékaikat ki nem egyenlítették, hogy úgy az előfizetést megújítani, mint a hátralékos előfizetést ki egyenlíteni sziveskedjenek. Tisztelettel

a „GÖMÖR-KISHONT” kiadóhivatala

Személyi hírek. Vármegyénk alispánja Bornemisza László a tegnapi napon Dobsinára utazott és az elhunyt polgármester helyettesítése céljából, saját elnökléte alatt városi képviselőtestületi gyűlést tartott.

Szakall Vincze árvaszéki elnök megkezdette szabadságidejét, helyettese Máriássy László h-elnök.

Kálniczky Géza törvényszéki bíró szabadságidejéről haza érkezett és elfoglalta hivatalát.

Dr. Mészáros István kir. ügyész f. hó 4-én kezdette meg hat heti szabadságidejét, szabadsága tartama alatt Penyigey Lajos kir. alügyész vezeti a kir. ügyészséget.

Dr. Fornét Gyula vármegyei tb. főjegyző f. hó 1-én kezdette meg 6 heti szabadságidejét.

Lengyel György a szabadságon lévő kir. járásbíró átvette a kir. járásbírói vezetését, szabadságra pedig Szász-Kovács Géza kir. albíró távozott.

Dr. Kármán Aladár orvos, lapunk belmunkatársa e hó 1-étől családjával Balatonfüreden nyaral; a kerületi betegsegélyző-pénztár kötelekébe tartozókat távolléte alatt

dr. Lichtschein Adolf tb. vármegyei főorvos és dr. Zehery István kir. törvényszéki orvos fogják kezelni.

Percz Samu városi tanácsos, árvaszéki előadó is ma érkezik haza a Tatrából és átveszi hivatalát.

Dr. Törköly József fiatal ügyvéd, a jeles criminálista f. hó 3-án a debreczeni táblánál, f. hó 6-án pedig a kassai táblánál szerepel mint védő nagyobb bűnperben.

Egyházmegyei hírek. Sipeki Balás Lajos megyés püspök legutóbbi (VIII. számú) körlevele a következő személyi változásokat közli: Kupcsák Pál Osgyánból Sőregre, Fábry Ferencz Sőregről Kazárra, Holczmann József Kazárról Osgyánba s végül Golda József új misés Jekelfalvára neveztetett ki káplánnak.

Disszelnők. A tamásfalvi Potófi-egyesület a Farkas Ábrahám halálával megüresedett disszelnői széke egyhangulag a boldogult fiát Farkas Zoltán földbírtokost választotta be, aki az egyesület nemességre iránt mindenkor meleg érdeklődést tanúsított s a legutóbbi estélyükre is 50 kor. felülfizetést küldött.

Kinevezés. Törköly Lászlót, városunk szülöttét, az igazságügyminister jelenlegi székhelyén, a nagyrőcei kir. járásbírósnál jegyzővé nevezte ki. A jól megérdemelt kinevezés széles körben örömet keltett.

Eljegyzés. Szuhay József, a rimamurány-salgótarjáni vasmű részvénytársulat jeles képzettségű bányásza, a betléri bányák főnöke, eljegyezte Papszász Mariskát Nagyrőcén.

Adomány. A m. kir. földmívelésügyi ministerium Kokova községnek egy „Casmille”-féle aszalót díjmentesen adományozott.

Jegyzőkönyv-hitelesítés. A kishonti ág. h. ev. egyházmegye mult heten tartott közgyűlésének jegyzőkönyvét tegnap délelőtt hitelesítette az egy. prot. főgimnázium tanácstermében az erre kiküldött bizottság Liszkay János esperes elnökléte mellett.

Halálozás. Varga Imre rimaszombati iparost s gyermekeit súlyos csapás érte sokáig betegeskedett felesége elhunytával július hó 27-én. Temetése nagy részvét mellett ma egy hete volt.

Öngyilkos polgármester. Szontagh Béla Dobsina r. tanácsú város polgármestere f. hó 1-én szíven lőtte magát. E megdöbbentő hirt a d. u. folyamán távirat hozta a megye székhelyére az alispáni hivatalhoz, melyből csak annyit tudunk, hogy nagy izgatottság vett rajta erőt és pillanatnyi elhatározás fordította a fegyvert ellene. A férfikor delén levő polgármester általános közszeretettel és becsülésnek örvendett s tiszta kézzel és okosan vezette a város ügyeit a mi nem könnyű feladat volt. Hivatalában példás rend uralkodott, s ifju szép felelőségével a legnagyobb boldogságban élt, e szerint megmagyarázhatlan és ez ideig rejtély az öngyilkosság oka. Temetése f. hó 3-án ment végbe nagy részvét mellett. Vármegyénk alispánja nyomban megette az intézkedéseket helyettesítése iránt és e végből f. hó 4-ére képviselőtestületi közgyűlést hívott egybe.

Tandijlezárlás. A dobsinai ruhavarró szakiskolában vagy kézimunkatanfolyamban. Dobsina város képviselőtestülete július hó 28-án tartott ülésében kimondta, hogy polg. leányiskolája fölé szervezett női ipariskolában az évi tandij ezentul nem 60 korona, hanem csak 30 korona lesz, mely összeg havi 3 korona részletben is fizethető. Ezen intézethez oly nők is fölvehetők, kik csak VI. elemi osztályt végeztek ugyan, de 14-ik évüket betöltötték s elegendő jártassággal bírnak a kézimunkában. Vidéki megkeresésekre az igazgatóság válaszol.

Kétszer viritott. Bornemisza István uzapanyiti földbírtokos kertjében az orgona bokrokat virágzás után június hóban a körishogár teljesen lerágta. A már pusztulásnak indulni látszó bokrok közül azonban az egyik egy szép meleg júliusi napon újra kezdett rügyezni, levelezni és rövid 4 hét alatt ismét kiviritott. Erdekes a maga nemében ez a ritka tünemény, s közöljük azért, hogy a növénytani bírák megtalálják az okát. Elmondhatjuk már most az akácza nótája után, hogy kétszer nyílik az orgona virága is.

Vadászok öröme. A hosszas bójtölés után végre megérkezett Nimród napja, az augusztus 1-je. Felszabadult e napon részben a vadászati tilalom. Szabad lőni a szárnyasokat. Dörög is már a fegyver a határon és kifáradva, de örömmel térnek vissza estéknél a fogolyvadászok az izletes peccenyével. — A rimaszombati vadász társulat is ez alkalommal megtartotta szokásos évi rendes közgyűlését, melynek eredménye minden tekintetben öröndetes haladást mutat. — Mióta a szigorú vadászati szabályokat megalkották, több a zsákmány, s ha még pár évig a tilalmas szabályzat életben marad, igen szépnek ígérkező vadállományok nézhetünk elébe. — Ajánljuk a szomszédos határokat bérlő társulatoknak is, hogy alkossanak hasonló szigorú vadász-tilalmakat tartalmazó szabályokat és akkor a közös érdek, közös eredményben fog nyilvánulni.

A várgedei vasuti állomás. Még a tél folyamán emlekeztünk meg arról a körülményről, hogy a várgedei fürdő előreláthatólag új kezekbe kerül s ezzel a fürdő újabb lendületet fog venni — és ugyanekkor rámutattunk arra is, hogy a vasuti állomás kibővítése egy elengedhetetlen szükséglet. — A fürdő azóta tényleg új kezekbe került, s az új tulajdonosok kezdik is a hiányokat pótolni, a fürdő kiépítésére vonatkozólag a tervek már is készen vannak s a jövő szezomban a közönség alig fog ráismerni az egykori várgedei fürdőre, ha csak a régi vasuti állomásról nem, mely ugylátszik megmarad a régiben akkor is, ha a fel- és leszálló utasok száma megtízszereződik. — Nem tudjuk, kit terhél a hiba, a vasuti intézőség-e, mely nem veszi észre, hogy az állomás épületnek legalább egy I. és II-os osztályú váróteremmel való kibővítése feltétlenül szükséges vagy pedig a közönséget, mely a kényelmetlenséghez Várgeden már annyira hozzászokva, hogy egygyel kevesebb vagy több-e, azzal nem törődik s nem sürgeti erősen legalább a váróterem kiépítését. — Mi egy ízben már rámutattunk a hiányra, most másodizben tesszük, ha a közönség nem mozdul meg, hanem e helyett csak magában elégedetlenkedik, a vasuti intézőség — ugylátszik — azt tartja, hogy ő ráér várni s minden marad a régiben. De talán mégis jó lenne eleget tenni a közönség igényének is!

A miskolci ügyvédi kamara köréből. A miskolci ügyvédi kamara Farkas Gyula putnoki

ügyvédet elhalálozása folytán a kamara ügyvédi lajstromából kitorólta s irodája részére gondnokul Kovács Miklós ternaljai ügyvédet rendelte ki.

Táncmulatság. A Rimaszombati idős gimnáziumi tanuló-ifjúlag a helybeli főgimnázium zászlóalapa javára folyó hó 19-én d. u. 5 órakor a Széchenyikertben nyári táncmulatságot rendez. Belépti-díj 1 kor. Tekintettel arra, hogy közönségünk nagy része érdekelt vagy mint szülő, vagy mint rokon e mulatságnál, ez sikerültnek ígérkezik.

Telepy Sándor kath. főgimnáziumi tanár távozása. Laptársunk a „Sajó-Vidék”-ben olvassuk, hogy Telepy Sándor, a lap egyik főmunkatársa Rozsnyóról Kassára eltávozott. Bár lapunkban a távozó jeles tollú hírlapíró nem irogatott, mert hiszen arra nem is ért reá, mindazáltal részünkrel is a meleg és fájdalmas hang fakad meg, mint a „Sajó-Vidék” és Rozsnyó város társadalma részéről, mert egy kitünő tollú és társadalmi embert veszít el Rozsnyó a távozásban, mi pedig egy kedves kollégát. — Egy új irányt vitt ő be tollával a „Sajó-Vidék” hasábjaira, a minek jótékony eredményét nemcsak az olvasó közönség, a társadalmi élet, de mi is éreztük, mert a békét és a kollegialitást ujtotta fel és a legjobb viszonyt honosította meg. Mi is új otthonába távozása alkalmával a legjobbakat kívánjuk neki.

Kimutatás. A gömörvármegyei közkórház mult évi betegforgalmáról szóló kimutatást dr. Löcherer Tamás kórházi igazgató-főorvos közli. A kimutatásból megtudjuk, hogy a kórházban mult évben 1598 egyén ápolatott és járólóg 935 egyén részesült 1963 rendelkezésben. Az ápolási napok száma volt 45381, egy egyénre átlag 28 nap esik. Legnagyobb volt a betegek száma márciusban 310, legkisebb augusztusban 193. Napi átlag volt 124. A betegek közül gyógyult 989 (61 8%), javult 301 (18 6%), gyógyulatlanul távozott 73 (4 5%), meghalt 130 (8 1%), további ápolás alatt maradt 105 (6 5%). Végeztetett 107 nagyobb műtét, melyet Dr. Löcherer igazgató, dr. Kármán és Dr. Sigmund osztályorvosok végeztek a dr. Meskó Miklós főorvos alkalmi segédkezősével. Az operáltak közül 85 gyógyult, 14 javult, 1 nem gyógyult, 6 meghalt és 1 további ápolás alatt maradt. A pénztári kimutatást, zárszámadást, forgó- és tartaléktöke kimutatást az igazgató, továbbá Draskóczy István gondnok és Tibély László ellenőr közlik.

Pályázat. Rimaszombati és Vidéke jótékony Nőegyesülete a f. évi november 1-én megnyitandó „Cseledeleányképző”-jének gondnoknői állására pályázatot hirdetett lapunk mult számában. A pályázati feltételeken annyiban történt csupán változás, hogy a megválasztandó gondnoknő javadalmazása a lakoson és teljes ellátáson felül 24 K. (nem 30 K.!) lesz havonként. A kellően felszerelt tolyamodványok szeptember 1-ig beküldendők Samarjay Jánosné elnökhöz.

Sertés betegségek. A ragados sertésorbáncz és sertésvész ismét fellépett vármegyénk területén, s az rohamosan és ijesztően indult terjedésnek Vármegyénk körültekintő alispánja a járásbeli főszolgabírák hivatalos jelentései és különösen az áll. főállatorvos véleménye alapján elrendelte a szigorú zárlatot és az egész vármegye területére betiltotta a sertéseknek országos és hetivásárokra való felhajtását, valamint a kupeczkedést is. Jó lehet, a szigorú rendelet kiadása óta már is öröndetes eredmény mutatkozik, mégis a mai napig is több mint 100 községben dühöng e betegség, a melynek egyedüli mentőszere a szigorú óvintézkedés, vagyis a zárlat. Bár ezen intézkedés által egyes magánérdekek érintve lehetnek, mindazon által csak örömmel és hálával fogadhatjuk Bornemisza alispán szigorú intézkedését és Palm Nándor kir. állami főállatorvos éberségét. Egyesek nem is törődnek azzal, hogy mily nagy anyagi érdeklet lehet ezzel az intézkedéssel biztosítani. A szomszédos Nógrádvármegye alispánja hasonló rendeletet adott ki.

Halálos végű verekedés. Folyó hó 1-én vonultak be a mostan besorozott ujonczok ezredeikhez. A bánatban alig maradt józan legény. Így történt ez a sajoividéki Tiba községben is. A bevonuló ujonczok jól beboroztak és a vasuti állomáson verekedésbe keveredtek. A dulakodásban Bene Bálintot valahogyan leütötték, ki aztán feltápszkodva úgy vágta halántékán czimboráját Nagy Lajost, hogy ez utóbbi a kórházba szállítása közben meghalt. Az elhunyt legényt f. hó 2-án boncolta fel Vigtelke községben Dr. Zehery István kir. törvényszéki orvos Penyigey Lajos jelenlétében. A tettes Bene Bálintot nyomban letartóztatták.

Csere gyermeket keres Ménhárdól (Szepesm.) egy polgárcsalád. A cserébe adandó ménhárdi gyermek fiu, 10 éves. További felvilágosítást az érdeklődők Csikora Istvántól nyerhetnek Rimaszombati.

Lóárverés. A pusztaszabadkai m. kir. állami méntelep állományából kislejtezett 6 drb. eladásra kerülő lovat folyó hó 11-én délelőtt 10 órakor fogják Rimaszombati a lóvásártéren elárverezni. A lovak mind fajtisza arab és angol fajták s 4—14 évesek. A vevő köteles a vételáron felül még az ezután esedékes III. fokozat szerinti bélyegilletéket, továbbá a vételárnak 200 koronaig terjedő összege után 4 koronát és minden további 200 kor. után 2—2 kor. kötőfékpénzt a vételnél azonnal lefizetni.

A Pesti Napló ideai ajándéka, a 1906. évi karácsonyi albuma kiállítása fényével felülfogja mult a megelőző évi kiadványokat. Minden kötet külön volt az előzőnél, pedig azok az előző kötetek is egytől-egyik remek diszművek voltak. A Pesti Napló ideai ajándékönyve Rákóczi Album lesz. Javairók fogják megírni a nagy szabadságharc eleven krónikáját. És meg fog szikálni ebben a kötetben a kor költéséte és izzó muzsikája. Nagyszabású festmények, elsőrangú illusztrációk, kiváló mesterek alkotásai díszítik majd e művet. S a műlapokon kívül a sokszorosító művészet egész sor több színnyomású képből fog remekelni. E díszes tartalomhoz elsősorban mesterére bizzák. Ezt az új pártalm díszű ajándékot megkapja karácsonyra a Pesti Napló állandó előfizetőin kívül minden új előfizető is, a ki mostantól kezdve egy évre megszakítás nélkül a Pesti Naplora előfizet, illetve a ki karácsonyig legalább egy félévi díjat befizet és egy további félévi előfizetésre magát kötelezi. Az előfizetés fél- és negyedévenként, sőt havonta s kieszőzölhető s kívánatra külön értesítést küld e mó-

dozatokra vonatkozólag a Pesti Napló kiadóhivatala Budapest, VI. ker., Andrássy-ut 27. sz.

Nyugtásás. A famunkás-szövetség rimaszombati csoportja által július hó 29-én tartott nyári mulatság alkalmával felülírtak: Nagy Sámuel 5 K, Roek Károly 5 K, Lovass Lajos 4 K. özv. Benkó Jánosné 4 K, Lénárt Sándor 3 K. N. N., 1 K. Frank Menyhért 1 K, Pósa N. 1 K, Frank N. 1 K, Makovics Lajos 1 K, Rakottay Danó 1 K, Krémer Herman 1 K, Lovass Aladár 1 K, Lukács János 60 f, Nagy János 50 f, Ozkó László 40 f, Mézes János 40 f, Gacs Béla 40 f, Lénárt István 40 f, Szekszti Ernő 20 f, Schwarcz Lajos 20 f. A szíves felülírtésekért ez uton mondó hálás köszönetet a rendezőség.

Értesítés.

A sárospataki ev. ref. főiskolában a jövő 1906/7. iskolai év szeptember 1-én kezdődik.

A *theologiai- és a jogakadémián* az előadásokra való jelentkezés határideje szeptember 8. és 9-ike. Az újonnan belépők 1—8-ig, a katonaságtól jövők október 8-ig vétetnek fel. Az előadások szeptember 11-én kezdődnek. — Beíratási díj (új tanulóknál) a *theol.- és a jogakadémián* 8 korona. A *theol. akadémián* a tandíj egész évre 18 K. A *jogakadémián* a prot. vallásúak egész évre tandíj és egyéb címeken 64 K-t, a nem protestánsok 86 K-t fizetnek.

A *főgymnásiumban* (melynek I. II. és III. osztálya párhuzamos) a javító-, pótló és magánvizsgák szept. 1. és 3. napján, a felvételek beíratásának szept. 1—5-ig mennek végbe és pedig 1—4-ig a protestánsokra, 5-én, — amennyiben a létszám engedi — a más vallásúakra nézve. A tanítások 6-án kezdődnek. Beíratási díja az új tanulóknak a főgymnásiumban 4 kor. Tandíj és egyéb címeken a gymn. tanulóknál a protestánsok egész évre 56 K-t, nem protestánsok 96 K-t fizetnek.

A *VII. gymnasiumtól kezdve* a főiskola protestáns vallású növendékei az ünnepi követség (legatio) kedvezményét élvezik. Szegénysorsu joghallgatók és gymn. tanulók tandíjfelengedésben részesülhetnek s az erre vonatkozó kérelmeket szept. 15-ig a főiskolai igazgatósághoz nyújtandók be. Szorgalmas és jó előmenetelű tanulók szorgalmi díjakban és tapintézetű jótéteményben (ingyenes, 40 és 80 koronás helyek) részesülhetnek. A tapintézetű egész évi teljes díj 110 K. A városban a főiskolai igazgatóság által engedélyezett helyeken szállás és élelmezés olcsón, átlag 30—40 K-ért kapható. A *főiskolai internátusban gymn. tanulók és akadémiái hallgatók egyaránt évi 600 (hatszáz) K-ért kapnak teljes ellátást. Jelentkezés 1906—7-re augusztus 15-ig.* Az internátus szabályzatát kívánatra megküldi s tudakozódásokra készséggel ad felvilágosítást az akadémiái, illetőleg a főgymnásiumi igazgató. Az új iskolai évből akadémiái és közgazgató *Dr. Meczner Sándor*, főgymn. igazgató *Dr. Rácz Lajos*.

A sárospataki ev. ref. főiskola igazgatósága.

Gömörmege állategészségügye. A m. kir. földmívelésügyi ministerium kiadásában megjelenő „Földmívelési Értesítő” július 29-ik száma ezt közli:

Lépfene: Jolsva.

Ragadás száj- és körömfájás: Darnya, Harmacz, Rimasimonyi és Serkén.

Rühkór: Gortvakisfalud és Alsósajón.

Sertésorbánca: Pohorella, Sumjác, Kövi, Bellény, Darnya, Dobóca, Egyházasházt, Iványi, Nemesmartonfalva, Rimasimonyi, Sörög, Alsópokoragy, Bakostörök, Ogyán, Rimavabócz, Tamásfalva, Berdárka, Berzete, Borzova, Csetnek, Gacsalk, Geczalfalva, Kisfeketepatak, Kiszabos, Kisveszverés, Kuntapocza, Pétermány, Rékenye-ujfalu, Rozsnyóudna, Szilice, Alsófalva, Alsóvaly, Beretke, Deresk, Gömörpanyit, Harkács, Hosszuszó, Levart, Lőkös, Otrokocs, Sajógömör, Sajolenke, Szkaros és Tornallyán.

Sertésvész: Helpa, Polonka, Licze, Muranyhosszurét, Batkólehota, Süvete, Ujvársár, Vizesrét, Almágy, Ajnácskó, Alsóbalog, Batka, Béna, Bugyikfala, Csomatelke, Ozko, Derencsény, Felsőbalog, Gesztete, Gömör-sid, Mezőtelkes, Perjese, Rakottay, Rimaszécs, Serke, Susa, Tajti, Várgede, Velkenye, Keczege, Lékér, Nagyszuba, Pongyelok, Priboj, Rimabrezó, Rimaszaluzsány, Barka, Berzétékörös, Csucsom, Dernó, Felősa, Gacs, Nagyveszverés, Olahpatak, Rédova, Sajóháza, Abafalva, Banréve, Beje, Csolto, Hanva, Kelemér, Kövecses, Malé és Sajólenárdfalva községekben, továbbá Dobsina, Rimaszombat és Rozsnyó városokba.

A rimaszombati kir. törvényszék elnökétől.

Arlejtési hirdetmények.

1237. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék elhelyezésére szolgáló épület folyosójának, továbbá a rimaszombati kir. járásbírószék, ugyiszintén a kir. ügyészség helyiségeinek és a felügyelete alatti fogház részére az 1907., 1908. és 1909. évi világitásához évenként szükséges mintegy 1730 kilogramm kőolaj szállításának biztosítására a rimaszombati kir. törvényszék elnöki irodájában tartandó arlejtés határnapján folyó évi szeptember hó 13. napjának d. e. 9 órája tüzetik ki, melyre a vállalkozni kívánók 40 korona bánatpénzzel ellátva meghívattak.

1235—1906. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék, továbbá a rimaszombati kir. járásbírószék, kir. ügyészség és a felügyelete alatti fogház részére az 1907., 1908. és 1909. évből szükséges évenként mintegy 796 köbméter eser vagy bükk első osztályú hasábas tűzfának arlejtés utján beszerzésére határidőül 1906. évi szeptember hó 10-ik napjának d. e. 9 órája tüzetik ki, melyre vállalkozni kívánók 560 korona bánatpénzzel ellátva a rimaszombati kir. törvényszék elnöki irodájában (emelet 6. sz.) meghívattak.

1236—1906. sz. — A rimaszombati kir. törvényszéknél és a területén lévő rimaszombati, rimaszécsi és tornallyai kir. járásbírószékeknek az 1907., 1908. és 1909. évi január 1-től december hó 31-ig előforduló könyv-

kötészet munkálatok elkészítése szerződésileg biztosítani szándékolva, felhívom a vállalkozni kívánókat, hogy ezen munkálatokra nézve részletezett ajánlataikat írásba foglalva az eljött szeptember 11-ik napjáig bezárólag a kir. törvényszék elnöki irodájába adják be. — később beadott ajánlatok el nem fogadhatók, — a szerződési feltételek valamint a jelenlegi árak jegyzéke ugyancsak az elnöki irodában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Rimaszombat, 1906. évi július 18-án.

Kolbay Sándor,

kir. törvényszéki elnök h.

Tanulóul

jó hazból való erős, kifejlődött 13—14 éves — bármilyen vallású — fiú azonnal felvétetik **Dickmann testvérek** bősorostyáéhoz Rimaszombat Erzsébet tér.

Kereskedő tanonc

azonnal felvétetik. Ajánlatok címzendők **Lücksthal József** divatárúkereskedőhöz Tornaljára.

Arlejtési hirdetmény.

914. sz. — Nyustya község képviselőtestülete az újonnan — körülbelül 50000 korona költséggel — épült **községház**, jegyzői lak. koresma és vendéglő **kifésztésére és külső festésére** ajánlatok bekövetelését határozván el, felhívjuk érdeklődőket, hogy ez irányban ajánlatukat és pedig külön a belső és külön a külső festésre **folyó évi augusztus hó 15-én**, délutáni 5 óráig alulírt község elöljáróságánál 50 korona bánatpénzzel együtt adják be.

A bánatpénz készpénzben vagy értékpapírokban tehető le.

Nyustya, 1906. augusztus 1-én.

Purjess, körjegyző.

Solcz, bíró.

Két tanuló

azonnali belépésre felvétetik **Szeiffert Endre** vegyeskereskedésében **Tornalján**.

Pályázati hirdetmény.

2810. sz. — A Gömör-Kishontvármegye rimaszombati járásában fekvő **Kokova** nagyközségben 1000 kor. törzsfizetés és 100 korona lakbér javadalmazással rendszeresített **aljegyzői állás** megüresedvén, ennek törvényszerű betöltésére az 1886. évi XXII. t. cz. 82 § a alapján pályázatot hirdetek.

Pályázhatnak okleveles jegyzők vagy a közigazgatási tanfolyamot sikeresen végzett egyének.

A választást **folyó évi augusztus hó 28-án** d. e. 10 órákor Kokován, a községvezetésnél fogom megtartani.

Felhívom a pályázni szándékozókat, hogy törvényszerű képesítéseiket igazoló eredeti okmányaikkal felszerelt pályázati kérvényeket hivatalomhoz f. évi augusztus 27-ig nyújtsák be.

Nyustya, 1906. július 31.

Máriássy, főszolgabíró.

Hirdetmény.

293. sz. — Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102 § a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a budapesti keresk. és váltó kir. törvényszéknek 1905. évi 118141. számú végzése következtében **dr. Kisfalvi Albert Reznó** ügyvéd által képviselt **Appel János** javára **Kossuth József** ellen 380 korona s járulékaik erejéig 1906. évi január hó 9-én foganatosított kielégítési végrehajtás utján felülfoglalt és 3890 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: tehének, ökrök, tinók, lovak, sertések, kocsik, szekerek, malom hengerek nyilvános árverésben eladhatók.

Mely árverésnek a rimaszécsi kir. járásbírószék 1905. évi V. 435/6. számú végzése folytán 130 korona tőkekövetelés, ennek 1905. évi december hó 1-ső napjától járó 6%-os kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 7 korona 45 fillérben bírólag már megállapított költségek erejéig Osziban, a helyszínen leendő eszközökre **1906. évi augusztus hó 11-ik napjának** délelőtti 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érin-tett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §§-ai értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

A mennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendelhetik.

Kelt Rimaszécs, 1906. évi július hó 22-ik napján.

Kovács Géza, kir. bír. végrehajtó.

Hirdetmény.

Pelsűcz nagyközség képviselőtestülete 1906. évi július hó 29-én kelt 2/113. számú határozatával a pelsűci vámosuton levő **Sajóhid** tölgyfából való **ujjból-építést** 3208 kor. 18 fill. összegben erejéig engedélyezte.

A fentemlített munka kivételének biztosítása céljából az **1906. évi augusztus hó 25-ik** napjának d. e. 9 órája Pelsűcz nagyközség jegyzői irodájában tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyzni óhajtok felhívattak, hogy a fentebbi munkálat végrehajtásának elvállalására vonatkozó zárt ajánlataikat a kitűzött nap d. u. 3 órájáig a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a később érkezettek figyelembe nem vétetnek.

Az ajánlatok az általános feltételekben előírt, az engedélyezett költségösszeg 5%-ának megfelelő bánatpénz esatolandó.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett jegyzői hivatalnál a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők.

Kelt Pelsűczön, 1906. július 30-án

Fridrik Barna,

Lőrincz András,

főjegyző

bíró.

Kiadó bolthelyiség, eladó házak.

Az **Andrássy-ut** és **Tompá-tér** sarkán levő házban egy szép bolthelyiség azonnal berbeadó. Ugyanazon ház és a **Kossuth u 41. sz.** ház mindkettő szépen rendezett udvar és kerttel eladók. Értekezni **Andrássi L.** fényképész tulajdonossal.

Arlejtési hirdetmény.

Bánréve község két tanteremmel, egy tanítói lakással új községi **iskola** építését határozta el, mely határozat a vármegyei törvényhatósági bizottságnak 8017/1906. számú véghatározatával jóváhagyatott.

Ezen építvány vállalkozás utján biztosítása végett 1906. évi **aug. hó 22-én** d. e. 10 órákor a bánrévei körjegyzői irodában Bánrévén csak írásbeli zárt ajánlatok figyelembe vételével fog bizottsági tárgyalás tartatni és a beérkezett zárt ajánlatok a jelenlevők előtt nyilvánosan felbontatni.

Az építési költséget a következő összegek jelzik:

1. Föld, kőműves és elhelyező munka	7572 93 fill.
2. Kőfaragó munka	109 71 fill.
3. Ács munka	3525 28 fill.
4. Tetőfedő munka	704 40 fill.
5. Vasmunka	212 69 fill.
6. Badogós munka	384 76 fill.
7. Asztalos, lakatos, mázó és fű-	
ges munka	1606 40 fill.
8. Kárpitos munka	104 — fill.

Összesen: 14220 17 fill.

Az összes költséget Bánréve község viseli. A tervek, költségvetés, épületi leírás, építési feltételek 1906. évi augusztus hó 5-től augusztus hó 22-ig a fent említett irodában megtekinthetők s ugyanott átvehetők az írásbeli zárt ajánlati minták és díjazás mellett a költségvetési minták.

Felhívattak a vállalkozni szándékozók, miszerint a fent kitett napon és órában az előirányzott építési költség után számítandó 5%-től bánatpénzzel ellátva, a kitűzött helyen vagy személyesen jelenjenek meg, vagy pedig jogérvényes írásbeli zárt ajánlatukat az 5%-től bánatpénznek melléklése mellett az építési munkálatok biztosításával felruházott alulírott bizottmányhoz az arlejtési és építési feltételekben kikötött határidőig küldjék be. Bánréve 1906. augusztus 1-én.

Ifj. Fölföldy Ottmár,

Ifj. Hendrik Pál,

körjegyző.

bíró.

RÁBELY KÁROLY

KÖNYVKÖTÉSZE

RIMASZOMBAT, Kossuth Lajos-utca 5. sz.

Alulírott tisztelettel hozom a nagyérdemű közönség szíves tudomására, hogy a már négy év óta fennálló és a legjobb birnek örvendő

könyvkötészetemet mindenféle legújabb rendszerű gépek, divatos betűk, körzetek, díszítő tárgyak stb.-vel szereltem fel; miért is ajánlom **szolgálatkészségemet** bárkinek a könyvkötészet körébe tartozó **munkáknak pontos, divatszzerű és szolid kivitelben való elkészítésére.**

Felhívom könyvkötészetemre a vidéki **jegyző** és **tanító** urak, valamint a **kaszinók, olvasó körök** és **énekkarok** jóakaratu figyelmét is, kérve pártfogásukat.

Itt említem meg és hívom fel a vidék figyelmét, hogy vármegyénk minden nagyobb helyén **megjelenek országos vásárok** alkalmával a raktáromon levő több mint **ötven különböző-féle** kivitelű **ima** és **énekes könyveimmel**; a melyek a legjutányosabb áron nálam szerzethetők meg; — ugyanakkor **bekötni való műveket is átveszek**, miáltal a postai küldés feleslegessé válik.

A nagyérdemű közönség jóakaratu pártfogását ismételtlen kérvő, vagyok kiváló tisztelettel

RÁBELY KÁROLY,

Rimaszombat, Kossuth Lajos-utca 5. sz.